

ŘE DMĚTU VEŘEJNÉ ZAKÁZKY > HODNOCÍ KRITÉRIA > SUBJEKTIVNÍ HODNOCENÍ > ODBORNOST ČLENA HODNOCÍCÍ KOMISE > SDÍLENÍ INFORMACÍ MEZI ZA
U > PPP PROJEKTY > EVROPSKÝ ÚŘAD PRO BOJ PROTI PODVODŮM (OLAF) > BEST VALUE APPROACH > VYHODNOCENÍ PLNĚNÍ VZ (EX-POST KONTROLA) > TRES
PRÁVNICKÝCH OSOB > SJEDNÁNÍ VÝHODY PŘI ZADÁNÍ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY > PLETICHY PŘI ZADÁNÍ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY > NÁHRADA ŠKODY > PRINCIPY 3E > TE
ADMINISTRÁTOR VEŘEJNÉ ZAKÁZKY > FINANČNÍ LIMITY > EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR > ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE > KRAJSKÝ SOUD > NEJ
ÚSTAVNÍ SOUD > PŘÍPRAVNÁ FÁZE VZ PŘED VYHLÁŠENÍM (EX-ANTE KONTROLA) > MIMOŘÁDNĚ NÍZKÁ NABÍDKOVÁ CENA > DĚLENÍ PŘEDMĚTŮ VEŘEJNÉ ZAK
KRITÉRIA > SUBJEKTIVNÍ HODNOCENÍ > ODBORNOST ČLENA HODNOCÍCÍ KOMISE > SDÍLENÍ INFORMACÍ MEZI ZADAVATELI > DOTACE EU > PPP > EV
PROTI PODVODŮM (OLAF) > BEST VALUE APPROACH > VYHODNOCENÍ PLNĚNÍ VZ (EX-POST KONTROLA) > TRESTNÍ ODPOVĚDNOST PRÁVNICKÝCH OSOB > SJED
ZADÁNÍ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY > PLETICHY PŘI ZADÁNÍ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY > NÁHRADA ŠKODY

5
2021

veřejné zakázky

ODBORNÝ DVOUMĚSÍČNÍK. PŘINÁŠÍ NOVINKY, JUDIKATURU, ANALÝZY A DISKUZÍ Z OBLASTI VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK.

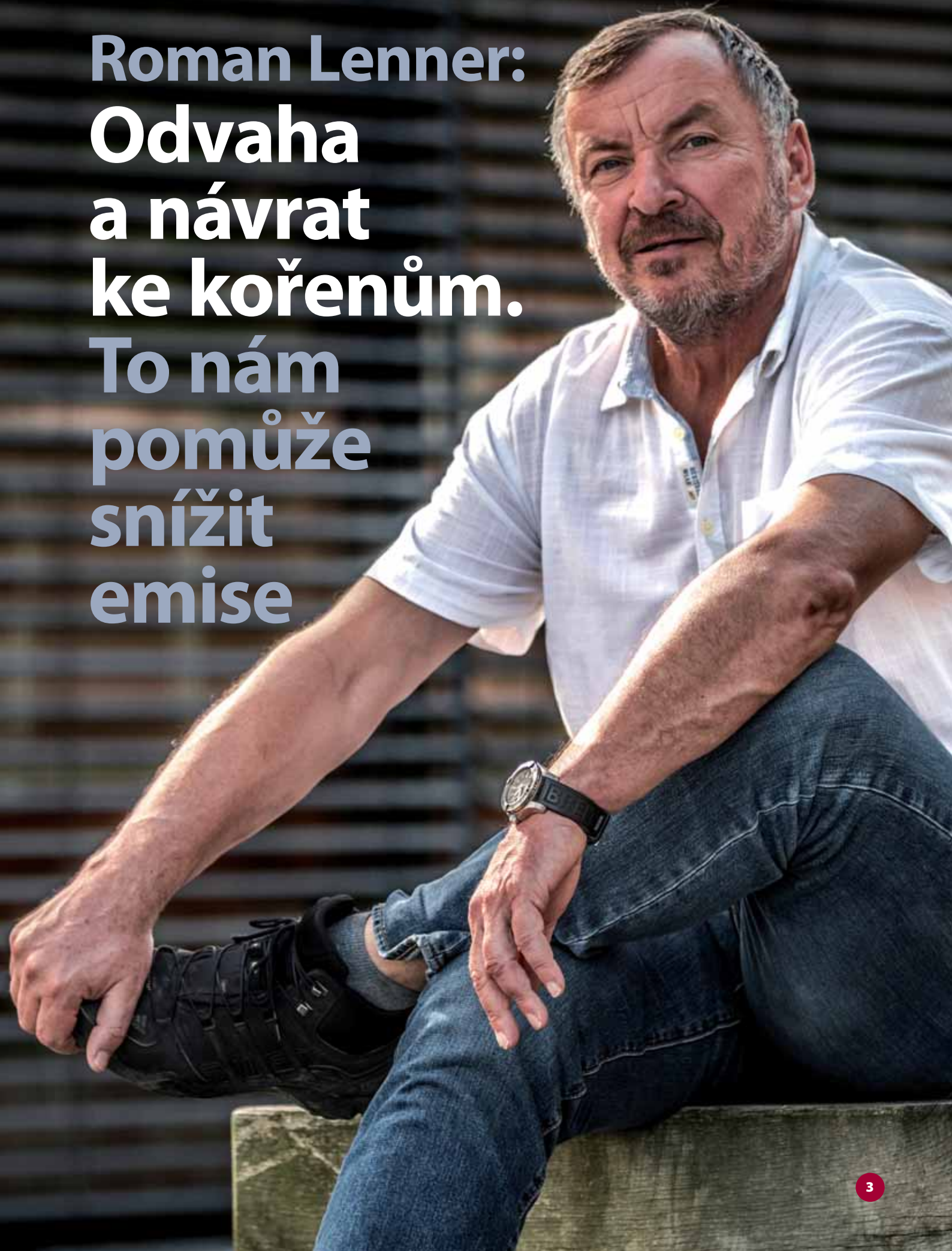
ROZHOVOR: ROMAN LENNER,
ČLEN ŘÍDÍCÍHO VÝBORU ASOCIACE PRO ROZVOJ INFRASTRUKTURY

9 771803 672404

Roman Lenner: Odvaha a návrat ke kořenům. To nám pomůže snížit emise

Roman Lenner, zakladatel skupiny Valbek EU, má s projektováním nejen infrastrukturních staveb desítky let zkušeností, od nás i ze světa. Možná i proto si na nějaká opatrná, politicky korektní vyjádření nepotrpí. Jde přímo k věci, i když se to nemusí vždy každému lehce poslouchat. Tak je tomu i v rozhovoru o tom, jak může stavebnictví přispět ke snižování emisí skleníkových plynů. „*Ohledně spotřeby jsme doposud byli příliš velkorysí. Považuji oxid uhličitý za dobrý nástroj, abychom se opět vrátili k racionálnímu přemýšlení, resp. k racionalizaci celého stavebního procesu,*“ říká v rozhovoru pro časopis Veřejné zakázky.

Evropská unie chce snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů o 55% z úrovně roku 1990. Může k tomu přispět i stavebnictví?

Může, a dokonce musí. Přispět ke snižování emisí CO₂ a dalších skleníkových plynů lze během celého stavebního procesu, počínaje výrobou materiálů, přes projekci, realizaci a užívání i demolici a recyklaci stavebního díla. Emise CO₂ přímo souvisejí se spotřebovanou energií. Týká se to zejména návrhu, který by měl být posuzován právě z hlediska energie a spotřeby CO₂. Je třeba se podívat na příslušné normy a předpisy, které dnes CO₂ nerespektují. Ohledně

spotřeby jsme doposud byli příliš velkorysí. Považuji oxid uhličitý za dobrý nástroj, abychom se opět vrátili k racionální přemýšlení, resp. k racionalizaci celého stavebního procesu. Posledních třicet let byla levná energie i materiály, před sto lety tomu ale bylo naopak. Naši předci potřebovali nejen při výstavbě více přemýšlet a být důvtipní. Protože dnes máme energie dostatek, tak máme zbytečně velkou spotřebu. Je třeba snižovat energetickou náročnost.

Co by to mělo obnášet?

Celá příroda se řídí minimální potenciální energií, a to přímo odpovídá spotřebo-

vané energii i CO₂. Cílem je tedy snižovat spotřebu energie, resp. stavět konstrukce s co nejnižší potenciální energií, přirozeně za dodržení všech norem. Jako projektanti pracujeme s chytrými lidmi z ČVUT a chceme do našich projektů a studií zavést sledování uhlíkové stopy – vyčíslení spotřeby CO₂ při výstavbě díla. Během půl roku vytvoříme pilotní projekt na posouzení spotřeby CO₂ z hlediska materiálů, objemů i dopravy a vše se pokusíme minimalizovat.

Bude to znamenat vyšší náklady?

Z mého pohledu ne. Když budeme spotřebovávat méně materiálů a hledat úspor-

nější či energeticky efektivnější řešení, tak se náklady zvyšovat nemusí. Je to stejné, jako když se rozhodnete doma netopit na 25 stupňů, ale koupíte si svetr a topíte méně. Přirozené se ale mohou objevit i návrhy nebo řešení, která mohou přinést vyšší náklady. Namísto je tedy mít určitou „klapku“, protože někteří projektanti a architekti jsou schopní projekt využitím určitých postupů či technologií výrazně prodražit.

Jak do toho zapadají moderní technologie jako BIM, tedy digitální model budovy?

V rámci BIM budeme schopní posoudit projekt z hlediska spotřeby CO₂. Samozřejmě že ne vždy budete muset vybrat z různých důvodů tu nejúspornější variantu, ale minimálně budeme schopni takové varianty v projektech nabídnout. To je podle mě správný postup – vytvářet varianty řešení a posuzovat je z pohledu nákladů i spotřeby CO₂. Bude mezi nimi přímá souvislost, čím bude dílo objemově i materiálově dražší, tím více spotřebujete CO₂. Čím efektivněji budeme stavět, tím méně budeme spotřebovávat CO₂. Je to moderní přístup, ale zároveň návrat ke kořenům s využitím unifikace, typizace a zjednodušení.

Jak velké změny to bude pro stavebnictví znamenat?

Důležitá bude hlavně změna myšlení lidí, a to především investorů. Potřebujeme najít rovnováhu užitné hodnoty, nákladů a úspor CO₂. Některé věci stavíme příliš velkoryse, neděláme správnou reflexi na náklady a spotřebu energie. Myslíte, že se dnes třeba řeší pohyb nákladních automobilů a dalších strojů po stavbě? Pro zajištění, stavíme testovací dráhu pro BMW, a tato automobilka počítá s tím, že se vrátí k předzásobování a skončí s výrobou *just in time*, která je výhodná, jen pokud je doprava levná, a navíc se při ní ohledy na spotřebu CO₂ příliš neberou. To je vize. Chci tím říct, že energetická náročnost či efektivita budov hodně záleží na požadavcích investorů a jejich zadání. My můžeme nabídnout investorovi dostupné technologie, ale on musí vědět, co vlastně očekává. Projektant pak může nabídnout své know-how, aby investiční dílo ztvárnil co nejlépe.

A vědí investoři, co chtějí?

Stavební proces i to, jak pracujeme s legislativou, potřebuje „učesat“. Státem není daná koncepce. Chybí vize, co vlastně stát chce, a pokud vize je, tak chybí nástroje pro její uskutečnění.

Co konkrétně myslíte chybějícími nástroji a učesáním legislativy? Nový stavební zákon nebude nápomocen?

Od stavebního zákona jsou velká očekávání a doufám, že se díky novele podaří přípravu staveb zrychlit, teprve se ale ukáže, jak se podaří převést paragrafy do reálné praxe. To je problém např. zákona o líniových

Ing. Roman Lenner (*1958)

Člen řídicího výboru Asociace pro rozvoj infrastruktury. Zakladatel a generální ředitel skupiny Valbek EU, která na trhu působí především v oblasti projektování přes 30 let. Hlavní naplnění činností je projektování pozemních komunikací, mostů, tunelů, kolejové dopravy, vodohospodářských i pozemních staveb. Dále se zaměřuje na vizualizace, inženýring, geodézii, posuzování vlivu na životní prostředí a dopravní inženýrství.

stavbách, který všechna očekávání nenaplnil. Podívejte se např. na obchvat Jaroměře, kde sice došlo k vyvlastnění pozemků, ale soud nyní zrušil rozhodnutí krajského úřadu a vracíme se v podstatě na začátek. To považuji za kámen úrazu, zákony nemusejí být špatně napsané, ale v reálu se při stavebních projektech nepostupuje tak hladce, jak bylo zamýšleno, a stále tak vzniká velký prostor k průtahům. Samozřejmě je nutné poslouchat ekology, posoudit všechny názory, ale je potřeba rozhodovat a komunikovat rychle, aby se mohlo začít stavět. Zákony považuji za nástroje, u kterých nám ještě chybí schopnost či odvaha je naplno využívat.

Pojďme do našeho oboru. Ve veřejných zakázkách se tedy požadavky na snižování CO₂ zatím příliš neobjevují? Proč?

Osobně jsem se s takovými zakázkami ještě nesetkal. Státní sektor a často ani soukromý sektor ještě neumí toto téma zcela uchopit. Bylo by vhodné, aby vznikla např. srovnávací metodika, abychom se dostali k číslům, která bude možné porovnávat, a podle nich relativně, nikoli absolutně posuzovali

jednotlivé varianty stavebních projektů. To nám zatím chybí.

Zajímá mě také Váš pohled na BIM jako takový? Kde vidíte příležitosti a kde mezey v jeho užívání?

BIM je u nás zatím „v plenkách“, funguje nyní především jako 3D model pro výstavbu, ale už se tolik nevyužívá i pro další možnosti, jako je údržba a budoucí využívání díla, až po generální opravy nebo demolici. O BIM se hodně mluví, ale málokdo ve státní správě ví, co od digitalizace požadovat. Stát by měl přijít a nadefinovat, co od digitalizace chce, v jakém formátu bude pracovat s daty a jak se může soukromý sektor zapojit, aby systémy byly vzájemně kompatibilní. Hledání standardů považuji za celoevropský problém.

Bolavým místem veřejných zakázek je soutěžení na nejnižší cenu. Co může tento přístup změnit, aby se dalo více na kritéria, která budou reflektovat např. i klimatickou změnu a kvalitu nabídek?

V rámci ARI jednáme s úřady a snažíme se jim výhody těchto přístupů vysvětlovat.

Iniciativa Zelených, chytrých, odolných a inkluzivních měst nabízí osvědčené postupy a řešení, kterými zajistíte lepší život nejen budoucím, ale i současným generacím. Asociace pro rozvoj infrastruktury, Svaz měst a obcí ČR a agentura CZECHINVEST s dalšími partnery sdílí inspiraci o úspěšné dobré praxi a zajímavých řešeních.

Více informací na jednom místě naleznete na www.zelena-mesta.cz.

Představujeme jim např. metodu Best Value, která se v zahraničí, a naštěstí už i u nás, ukazuje jako příhodná. Velmi dobrou zkušenost máme také ze Švýcarska nebo Švédska se zakázkami typu design and build. Je to o odvaze. Existují nástroje, jak si kvalitu nabídky ověřit, a stačí mít odvahu tato kritéria zaškrtnout. V praxi se s tím u nás ale nesetkávám. Může vám to způsobit problémy u kontrolních orgánů, takže zadavatelé říkají: „Nebudu se s tím trápit, dám to nelevnějšímu a budu mít klid.“ Věřím ale, že s přibývajícimi příklady dobré praxe se nám podaří tento přístup změnit.

S jakými problémy se ještě stavebnictví potýká?

Českému stavebnictví chybí stabilita. Když se stane, že jedna vláda přislíbí investovat např. 120 miliard na výstavbu dálnic, druhá se rozhodne pro 60 miliard a třetí nedá nic, tak se celý systém logicky rozkolísá a šikovní lidé z něho odejdou, protože taky „potřebují splácet hypotéku“. Z působení jednoho ministra dopravy se stavební firmy vzpamatovávají deset let. Rakouský Asfinag má na sedm let pevně stanovenou částku, která půjde do výstavby dálnic, a firmy s tím mohou počítat a zařít se podle toho. Mimo jiné přemýšlejí, jak stavět levněji, a to znamená za určitých pravidel i snížení produkce CO₂. Opět se dostáváme k selskému rozumu.

Dva roky teď v létě přšelo, tak se o suchu přestalo mluvit, ale jak jsme na tom s hospodařením s vodou? Tady máme také stále co dohánět, ne?

No emu se také všichni hloupí smějí, že staví archu na kopci... Pokud nezměníme náš přístup, tak u nás dlouhodobě voda nebude, protože ji neumíme zachytit, a to jsme střecha Evropy. Ve velkém o tom debatujeme, ale pak zaprší a je ticho. Asi musí být deset let sucho, aby nás to přimělo něco dělat. A přitom řešení nejsou nijak složitá, je to opět ten selský rozum. Proč zemědělci sází kukuřici po spádnici, když jim pak všechna hlína s vodou steče dolů? V Jihoafrické republice mají na každých šedesát metrů na kopci malou hliněnou přehrádku, která svádí vodu do rybníku, ze kterého se pak čerpá voda pro zavlažování. Velkým tématem je zadržování vody v krajině. U nás v Hejnicích bylo dřív přes 30 rybníků, dnes máme tři. Stačilo by obnovit to, co bylo. Dokud bude voda levná, tak je to stejné jako s naftou, bude se s ní plýtvat. Ti chytří, např. v Izraeli, se ale snaží s vodou něco dělat. Skvělé příklady, jak lze s vodou hospodařit, najdete na stránce www.zele-na-mesta.cz, kterou jsme spustili v rámci ARI. Nedávno jsme na toto téma pořádali online diskusi, ve které kolegové mluvili o konkrétních příkladech, jak v městském prostředí nakládat s dešťovou vodou pomocí zelených střech, zeleně, propustných a polopropustných povrchů, retenčních nádrží a mnoha dalších řešení, díky kterým lze využít podstatně více dešťové vody než doposud.

Jste ohledně dalšího vývoje, jak se budeme s klimatickou změnou vypořádávat, pesimista, nebo optimista?

Za velmi důležitou považuji výchovu ke společenské odpovědnosti, k práci, k zodpovědnosti sám za sebe. To nám dnes chybí. Zároveň jsem ale optimistou. Mladá generace dnes začíná věci měnit. Vidím tedy světlo na konci tunelu. Mění se i chování velkých institucí. Banky např. nebudou půjčovat na projekty, ve kterých stavby nebudou mít certifikáty prokazující jejich zodpovědnost vůči společnosti. Považuji to za správné. Komplexní bytová výstavba byla sice nástrojem minulého režimu, ale nedovolila postavit sídliště, aniž by se zároveň myslelo na postavení školy, vyřešení dopravní obslužnosti a další občanské vybavenosti. Dnes postavíte bez problémů satelit za Prahou, naprostou většinu výše uvedených věcí pominete, a hodíte to na hlavu obci, aby se postarala. Pak jedete na jeden konec města do obchodu, na další pro děti do školy, abyste je převezl na kroužky, a tak dále, a při tom všem nám vesele do atmosféry uniká další a další CO₂. Když mluvím o selském rozumu, tak je to přesně ten případ, kdy prostě musíme o výstavbě přemýšlet od samotného projektu. Mladá generace to změní, ale bohužel nevidím u současné politické reprezentace, a je jedno z jaké strany, že by měla systémové řešení, jak emise CO₂ snížit. Postrádáme určitý způsob velení, kdy by někdo jasně určil, co má kdo dělat, a pak to od něj vy-

žadoval. Ne náhodou projektovali za první republiky dálnice vojáci, protože to byla součást strategické státní infrastruktury.

K čemu musí dojít, abychom se jako stát „probudili“?

Musíme si nabit ústa. Jinak to nepůjde. Všechny velké věci se staly na základě velkých průšvihů. Bohužel až ve chvíli, kdy lidé „ryjí ústy v zemi“, začnou pocítovat pud sebezáchovy a přemýšlet, jak situaci zlepšit. Pokud máte mastnou pusu, ležíte a chcete si užívat život, tak nic nevymyslíte. V tomto ohledu nám určitým způsobem pomohla i pandemie covid-19. Kdo se chtěl poučit, tak v sobě mohl probudit společenskou odpovědnost a začali jsme k sobě být i ohleduplnější. ■

Asociace pro rozvoj infrastruktury (ARI) je think-tank soukromého sektoru pro veřejnou infrastrukturu, sjednocující zájmy a názory více než 50 významných infrastrukturálních dodavatelů a institucí – projektových a inženýrských kanceláří, stavebních společností, bank a poradců. **ARI prosazuje jasná pravidla** přípravy, plánování a veřejného zadávání, včetně užití inovativních modelů a způsobů financování **podle osvědčené mezinárodní praxe**. Více na: www.ceskainfrastruktura.cz